Orientus

1

BIULETYN IMPREZ NA ORIENTACJĘ

WARSZAWA
1·06·1984

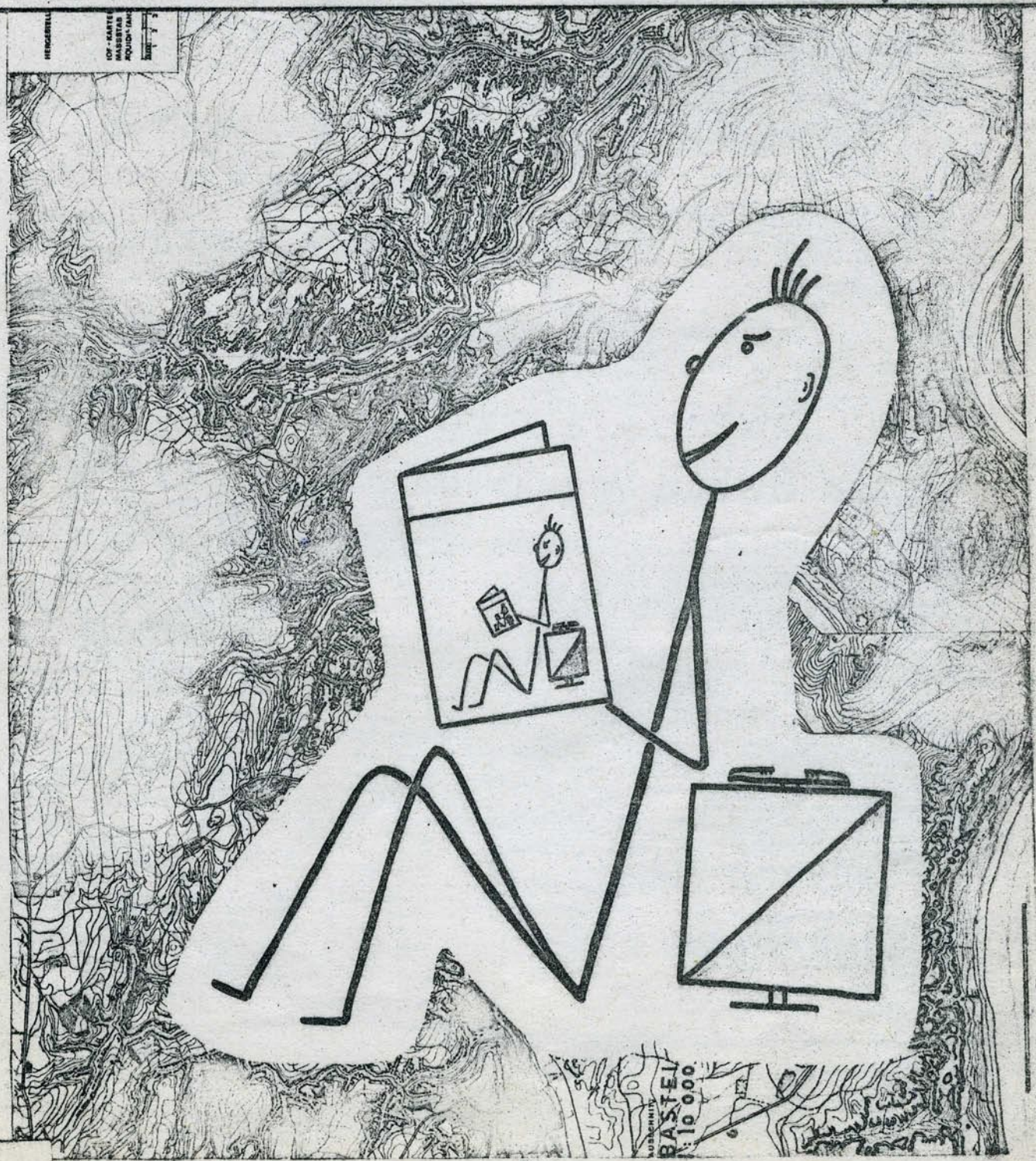

KORESPONDENCJA Z WIELKĄ BRYTANIĄ

Rada Wojewódzka ZSSP „Start" w Gdańsku informuje, że istnieje możliwość nawiązania kontaktów między zawodnikami i organizatorami biegów na orientację w Polsce i w Wielkiej Brytanii. Inicjatywa nawiązania obustronnych kontaktów wyszła od redakcji czasopisma „CompassSport/The Orienteer" ukazującego się w Wielkiej Brytanii.

Ze strony polskiej pośrednikiem jest zawodnik „Startu" Gdańsk - kol. Piotr Morawski, którego artykuł na temat biegów na orientację w Polsce ukazał się w numerze 2/1983 w/w czasopisma.

Nadsyłane adresy brytyjskich koleżanek i kolegów będą udostępniane w niniejszym biuletynie. Celem tej akcji jest podniesienie poziomu biegów na orientację w Polsce poprzez wymianę map i ewentualnie dopływ z zagranicy innych wydawnictw dotyczących bno. Wielka Brytania należy do grupy krajów o wysokim poziomie bno.

Osoby pragnące prowadzić korespondencję w języku angielskim na tematy związane z bno /i nie tylko/ oraz chcące wymieniać mapy, znaczki, plakietki, itp., mogą korzystać z nadsyłanych przez redakcję „CompassSport" adresów lub przesłać własne propozycje wymiany korespondencji do redakcji „CompassSport" bezpośrednio, za pośrednictwem RW ZSSP „Start" w Gdańsku lub za pośrednictwem biuletynu.

Adres redakcji „CompassSport":

37 Sandycoombe Road,
Twickenham,
Middlesex TW1 2IR,
England

Oto dotychczas nadesłane adresy:

Sara Peter
41, Coleswood Road
HARPENDEN
HERTS AL 5 IEF
ENGLAND
/kat. K11A/

Mark Goodair
7 Raynerstreet
HOR BURY
WEST YORKSHIRE
WFH 5 BD
ENGLAND
/Kat. M 11/

Carl Peter
41, Coleswood Road
HARPENDEN
HERTS AL 5 IEF
ENGLAND
/kat. M 13/

Puchar Świata w bno

W zeszłym roku po raz pierwszy przeprowadzono klasyfikację Pucharu Świata, oczywiście w biegu na orientację. Była to klasyfikacja jeszcze nieoficjalna, ale może w tym roku IOF przeprowadzi już oficjalną klasyfikację. Tej trudnej próby na pewno pomocnej dla przyszłych rozgrywek dokonali Odd M. Jacobsen, Ragnar Weum i Lars Lystad z Norwegii. Pucharem Świata było objętych 6 zawodów organizowanych od kwietnia do października 1983 roku na terenie Europy /Węgry, Belgia, Finlandia, Austria, Szwecja i Norwegia/. W tych zawodach 20 najlepszych biegaczy w kategorii kobiet i mężczyzn było punktowanych wg systemu: 25-22-20-18-16-15-14-...-1. Największą popularnością Puchar Świata cieszył się wśród zawodników skandynawskich, a także Czechosłowacji, Węgier oraz innych krajów Europejskich /Europa Zach./. Było także zaproszenie dla polskiego zawodnika - niestety nie wykorzystane /CKInO uznała termin dostarczenia zaproszenia za zbyt późny/. Niespodzianek nie było - najwięcej punktów i pierwsze miejsce zdobyli Brit Volden - vicemistrzyni świata z 1981 r. oraz Tore Sagvolden - srebrny /1981/ i brązowy /1980/ medalista mistrzostw świata /oboje z Norwegii/.

Zbigniew Hornik

Ogłoszenia

Sprzedam kopaczki czeskie nr 27. Krzysztof Urbaniak, „Przyszłość". Kontakt na zawodach.

OD REDAKCJI

Oddajemy w Wasze ręce pierwszy numer biuletynu poświęconego imprezom na orientację /zarówno turystycznym jak i sportowym/. Biuletyn ten z założenia składa się z materiałów nadsyłanych do redakcji przez czytelników, prosimy więc o przysyłanie wszystkiego, co może być opublikowane, na adres zamieszczony na dole ostatniej strony. W pierwszym numerze zamieszczono przykładowo kilka działów, co wcale nie ogranicza tematyki materiałów. Wszelkie artykuły, ogłoszenia itp. odzwierciedlają zdanie autorów, niekoniecznie zgodne ze zdaniem redakcji.

Nazwa „Orientus" została wyłoniona w wyniku głosowania przeprowadzonego przez sześcioosobowe jury /nazwiska i adresy znane redakcji/. W konkursie na nazwę ogłaszanym na kilku tegorocznych imprezach wzięło udział 53 osoby, które przekazały 70 propozycji. Autorem zwycięskiej propozycji jest Tadeusz SZYMAŃSKI z Otwocka.

Różnice pomiędzy kosztami wydawania, a zebranymi funduszami pokrywa Rada Zawodnicza, która dostarczyła kwotę na pierwszy numer.

Następny numer „Orientusa" wyjdzie wówczas, gdy do redakcji nadejdzie wystarczająco dużo materiałów, aby zapełnić 8 stron formatu A-4 ,zależy to więc od Was samych.

Z góry przepraszamy za niedoskonałości redakcyjne i życzymy wszystkim czytelnikom przyjemnej lektury.

Redakcja

Od Rady Zawodniczej

Korzystając z faktu, że pismo naszego środowiska będące od lat tylko marzeniem rozpoczyna swój rzeczywisty żywot, Rada Zawodnicza pragnie się pokrótce przedstawić.

Pomysł utworzenia Rady powstał w lipcu 1981 roku na obozie kadry w Henrykowie. We wrześniu 1981 r. w Sierakowie odbyły się pierwsze wybory. Pięcioosobowa Rada rozpoczęła swą działalność. Ta pierwsza kadencja miała trwać rok. Jednak ze względu na wyjątkowość roku 1982 / a ponadto brak odpowiednich dla wyborów zawodów jesienią 1982 r./, następne wybory odbyły się w maju 1983 roku. Ustaliliście też wtedy /w głosowaniu/ przedłużenie kadencji Rady na 2 lata oraz termin najbliższych wyborów na jesień 1984 roku.

Naszą działalność wyznacza publikowany już dość dawno Statut Rady Zawodniczej.

Zadanie Rady to funkcja łącznika między ogółem zawodników, a administracyjną nadbudową naszego sportu, która podejmuje decyzje często bardzo istotne dla nas wszystkich. W naszych planach staramy się umieszczać sprawy nie mające dotychczas szczęścia do realizacji, a są dla orientacji pożyteczne i ważne. Jesteśmy także wciąż gotowi do interwencji na wniosek poszczególnych klubów czy zawodników.

Na ile realizujemy nasze plany i wasze oczekiwania - oceńcie sami.

Problemy, które sprawiają, że nie działamy tak jak byśmy sobie tego życzyli to :

- trudności w ciągłej współpracy członków Rady wynikające z rozrzucenia po całej Polsce,
- nasze niezbyt duże możliwości czasowe związane z obciążeniem wieloma obowiązkami, także w ramach biegów na orientację,
- najpoważniejszym jest jednak bierność jaka cechuje bardzo dużą część naszego środowiska. Wiele osób bieże udział w zawodach, trenuje, lecz nie są one skore do pracy przynoszącej pożytek całej orientacji. To minimalne zainteresowanie pracą Rady jest dla nas antydopingiem, każda nasza działalność staje się trudniejsza, sens istnienia Rady staje pod znakiem zapytania.

Zapraszamy do aktywnej współpracy. Potrzebujemy waszej pomocy, waszych pomysłów, sygnałów.

RADA ZAWODNICZA

Relacje z zawodów

SPELINO-83

Gliwicki Klub Terenoznawczy CYRKINO podjął w zeszłym roku udaną próbę zorganizowania pierwszej w Polsce speleologicznej imprezy na orientację. Pierwsze speleo-marszo-czołganie na orientację SPELINO-83 odbyło się 22 października w Rzędkowicach. Użyto map w skalach od 1 : 200 do 1 : 10 000. W imprezie udział wzięło 149 uczestników.

Oto triumfatorzy zawodów :

Kategoria TJ

1. Dariusz Szyndzilorz, Tomasz Pawlas
2. Marcin Garcorz, Manfred Wolny
3. Dariusz Walichowski, Maciej Czapla

Kategoria TS

1. Wojciech Boryczka, Manfred Scholz
2. Adam Falkiewicz, Zygmunt Osiak
3. Maciej Zachara, Tomasz Paluchowski

Dla niektórych jaskinie okazały się zbyt wąskie /patrz przedstawiony poniżej autentyczny dialog przed jaskinią Sopli Lodu/.

Czekamy na podchwycenie tej formy imprezy na orientację również przez następnych organizatorów.

PIOTR ZIELCZYŃSKI

Jedna z wykorzystanych map :

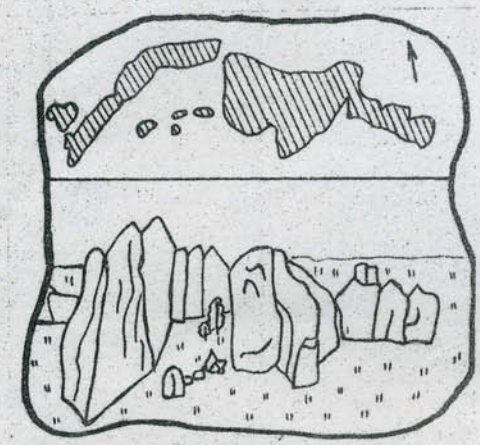

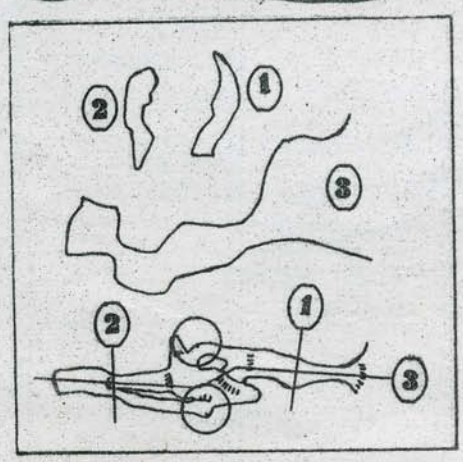

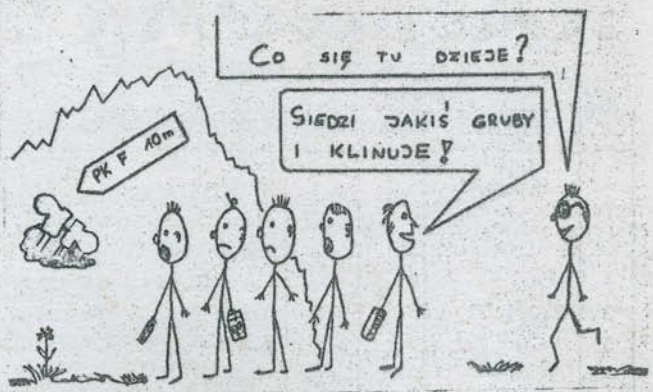

zno dla niewidomych

Pierwsze na świecie zawody na orientację dla niewidomych zostały przeprowadzone w Kyushu w Japonii. Zwrócono na to uwagę w wielu krajach, szczególnie że bieg na orientację jest w Japonii dyscypliną stosunkowo młodą.

191 studentów ze szkoły dla niewidomych w Nagasaki wzięło udział w zawodach organizowanych 16.02. 1972 r. na górze Iwaya /475 m n.p.m./. Przygotowana została specjalna mapa drukowana metodą Braila. Kompasów nie używano. Opisy i kody punktów zostały dokładnie wyjaśnione zawodnikom przed startem. W czasie trwania zawodów nie wydarzyły się żaden wypadek.

Drugie zawody dla ociemniałych miały miejsce 5.11.1972 r. na górze Hinokuma /163 m n.p.m./. Około 90 niewidomych wzięło w nich udział. Długość trasy wynosiła 2,8 km, 7 PK. Na punktach kontrolnych umieszczone zostały nadajniki imitujące głosy ptaków.

Powyższe dwie imprezy były bardzo udane oraz wzbudziły zainteresowanie w wielu krajach /np. Szwecji i Szwajcarii/.

/IOF-Report 1973, tłumaczył Piotr Zielczyński/

mistrzostwa świata w narciarskim bno

Tegoroczne Mistrzostwa Świata w Narciarskim Biegu na Orientację zostały rozegrane w Lawarone /Włochy/.

Oto zdobywcy czołowych miejsc :

I. Bieg indywidualny mężczyzn /1.02.1984 r./
dł. trasy 20,0 km, 10 PK, przew. 620 m

		8.0 km	14.6 km	20.0 km
1.Anssi Juutilainen	/Finlandia/	42.49	1.19.05	1.45.14
2.Stefan Larsson	/Szwecja/	42.50	1.18.41	1.45.47
3.Pertti Tikka	/Finlandia/	43.06	1.20.32	1.48.30

II. Bieg indywidualny kobiet /1.02.1984 r./
dł. trasy 14,2 km, 5 PK, przew. 390 m

		8.2 km	14.2 km
1.Mirja Puhakka	/Finlandia/	48.50	1.23.29
2.Lena Isaksson	/Szwecja/	49.13	1.24.54
3.Ann Larsson	/Szwecja/	51.15	1.25.50

cd. na str.8

KALENDARZ IMPREZ

LP	DATA	RODZAJ		NAZWA IMPREZY	ORGANIZATOR	MIEJSCE	UWAGI
1	1-3.06.			XV Rajd Instruktorski "Azymut-84"	KH ZHP	Beskid Zachodni	
		T	N	Marsz Nocny na Azymut			
		T	N	Marsz Nocny na Orientację	Kraków-Śródm.		
		S		Indywidualny Bieg Dzienny nO			
2	2.06.	S	I,Sz	Biegaj razem z nami, ale inaczej	"Warszawianka"	Pola Mokotowskie	
3	3.06.	S	Sz	V Runda DMP-84	"Calisia" Kalisz	Ostrzeszów	
4	2-3.06.	T		WBnO Polskiego Związku Głuchych	"Skróty" Radom	Jedlnia-Letnisko	OU
5	7.06.	S		XXXVI POBINO	"Cyrkino"	ok.Gliwic i Zabrza	
6	9.06.	S		VI runda DMP-84, "Ruch Podlasia"	"Start" Siedlce	Kisielany	
7	9-10.06.	T	N	Złaz Księżycowy	Klub Słoneczny	ok.Mińska Maz.	TMW
8	10.06.	S	Sz	VII runda DMP-84, "Zodiak"	OKS	Barcząca	
9	16.06.	W		I Wielokomunikacyjne ZnO	Cyrkino	Gliwice	
10	16.06.	T		INOC-84	PTTK-Otwock		TMW
11	15-17.06.			ZnO KH ZHP Wyrzysk	Chor.Zielona Góra	Zielona Góra	
12	16.06.	T		InO KH ZHP Warka	Chor.Sieradz	Kamionacz	
13	17.06.	S		Mistrzostwa Hufca Żory	KH ZHP Żory	ok. Żor	OU
14	17.06.	S		ZnO Hufca Zabrze	KH ZHP Zabrze	Jura Krak.-Częst.	OU
15	17.06.	T		Niedziela z Kompasem	Górnośl.Bryg. WOP	ok. Gliwic	
16	17.06.			Eliminacje do Centralnych ZnO	KCh ZHP Kalisz	Kobyla Góra	
17	20-24.06.	S		Zlot-Biwak Gliwickiego Aktywu Terenoznawczego	Cyrkino	Górny Śląsk	OU
18	23-24.06.	S		Puchar Najmłodszych	"Start" Skierniewice		
19	23.06.	S		Wrocławska Liga Szkolna	Wrocław		
20	28.06.	S		NIEBINO	Cyrkino	ok.Gliwic i Zabrza	
21	30.06.	S		Orient-Cross 7 mil	"Przyszłość" W-wa		
22	7-8.07.	S		Otwarte Zawody na Orientację	Górnośl.Bryg. WOP	ok. Łączy	
23	14-15.07.	S		Puchar Wawelu	"Wawel" Kraków		
24	15.07.	T		Niedziela z Kompasem	Górnośl.Bryg. WOP	ok. Gliwic	
25	17.07.	S		ZAMONIT-84	"Zamonit"		
26	20-22.07.	S		Grand Prix Polonia	PZIA		
27	21.07.	K		Rajd Odrodzenia	TKT PTTK "Watra"	ok.Pyskowic	
28	26.07.	S		XXXVII POBINO	"Cyrkino"	ok. Gliwic i Zabrza	
29	19.08.	T		Niedziela z Kompasem	Górnośl.Bryg. WOP	ok. Gliwic	
30	21-23.08.	S,T		XII HOZnO	KCh ZHP Wrocław	ok.Wrocławia	OU
31	24-26.08.	S		Puchar RG "START"	"Prądniczanka" Kraków		
32	29-30.08.	S		Puchar Prezesa "START"	"Start" Poznań		
33	30.08.	S		XXXVIII POBINO	"Cyrkino"	ok.Gliwic i Zabrza	
34	31.08.	T		Samowar	K.PTTK 7 WZT	ok.	TMW
35	1.09.	S		Samowar Orient-Cel			
36	1.09.	K		Jesienna Jazda nO /Kolarskie Mistrz. W-wy/	RSiT ZTSP	ok. Warszawy	
37	2.09.	T		Praska Jesień	O/Praski PTTK	ok. Warszawy	TMW
38	31.08.-2.09	W		II Autostopowe Jazdobiegi nO	Cyrkino	woj.katowickie i sąsiednie	OU

LP	DATA	RODZAJ		NAZWA IMPREZY	ORGANIZATOR	MIEJSCE	UWAGI
39	31.08-2.09	S		Mistrzostwa WOP w BnO	Górnośl.Bryg. WOP	Łącza	OU
40	1.09.	T+S		Zlot młodzieży hutniczej	Koło PTTK nr 7 "Balkino"	Chórzów	OU
41	4-6.09.	S		Mistrzostwa WP			
42	6.09.	S		XXXIX POBINO	Cyrkino	ok.Gliwic i Zabrza	
43	8,09.	S	Sz	Otwarte Sztafetowe BnO	"Warszawianka"	Złoty Potok	
44	9.09.			Indywidualne Mistrzostwa Polski	"Warszawianka"	Złoty Potok	OU
45	9,09.	T		Cztery pory Roku - Lato	Łódź - Polesie		
46	15.09.	S		Mistrzostwa OPGK	Koło PTTK nr 154	Podlesioe	
47	15.09.	T		Jesienne ZnO	HKT "Agenda"	Beskidy	
48	15.09.	T,S		InO KH ZHP Zduńska Wola	42 DH "Wagabunda"	Zd. Wola	
49	16.09.	S		Sztafetowe Mistrzostwa Polski	"Wawel" Kraków		
50	16.09.	T		Niedziela z Kompasem	Górnośl, Bryg. WOP	ok. Gliwic	
51	16.09.	S		Mistrzostwa Hufca Będzin w BnO	KH ZHP Będzin	Ząbkowice Będz.	
52	22.09.	S		DRUHOT'84	HOT KOT	Chorzów	
53	22.09.	T		Długodystansowe MnO „DYMNO 84"	KInO W-wa Praga-Płd.	ok. Warszawy	
54	22-23.09.	S	N	Świetlik Górnośląski	"Cyrkino"	Chorzów	
55	23.09.	T		Puchar Orłowicza	K.PTTK nr 93	ok. Warszawy	TMW
56	27.09.	S		XX NIEBINO	"Cyrkino"	ok.Gliwic i Zabrza	
57	29-30.09.			Jesienny Maraton o Puchar Prezesa:	"Skróty"	Garbatka k/Pionek	
	29.09.	T		4 Nietypowe MnO			
	29,09.	T		6 Popołudniowa Gra Szwajcarska			
	29,09.	S		Nieobowiązkowe Zawody Sportowe			
	29-30.09.	T	N	6 Wieczorna Zabawa z Mapą			
	30,09.	T		12 Mistrzostwa Szkół Radomskich			
58	29.09.	S		VIII runda DMP	"Start"Tomaszów		
59	30,09.	S	Sz	IX runda DMP	"Warszawianka"		
60	4-6.10.	S		Mistrzostwa Szkół Wojskowych	Śląski O.W.		
61	6.10.	T		16 Złoty Kompas Kolejarzy	Koło PTTK nr 44		
62	6.10.	T		Mistrzostwa Piekar Śląskich	LO i Szczep T.Ludygi		
63	7.10.	S		Mistrzostwa Okręgu	Start Leszno		
64	7.10.	S		VIII Jesienne ZnO	Start Częstochowa		
65	7.10.	S		Jesienne ZnO	KH ZHP Czeladź	Chorzów	
66	7.10.	S		Jesienne BnO	Quo Vadis		
67	7.10.	T		Rajd Oszczędnościowy			
68	13.10.	S		Otwocki BnO "OKS'84"	OKS	ok. Otwocka	
69.	13-14.10.	S	N	Mistrzostwa Polski w Noc.BnO	OKS	-"-	
70.	13-14.10.	T		Brenna - 84	"Bumar"Łabędy	Brenna	
71.	14.10.	S		SOL'84	OKS	ok Otwocka	
72.	14.10.	S		Mistrzostwa Juniorów Okr.Kat.	Wawel	ok. Krakowa	
73	14.10.	S		19 Popularne ZnO	"Skróty"	ok. Radomia	
74	14.10.	S		Jesienny BnO Hufca Pawłowice	KH ZHP Pawłowice	Goleszowice	
75	14.10.	S		Jesienne BnO	Quo Vadis	Rodaki	

Objaśnienie skrótów:

S - sportowe
T - turystyczne
K - kolarskie
W - wielokomunikacyjne
I - indywidualne
Sz - sztafetowe

N - nocne
P - popołudniowe, wieczorne
OU - z ograniczonym udziałem
DMP - Drużynowe Mistrzostwa Polski
TMW - Turystyczne Mistrzostwa Warszawy

Jeżeli nie jest zaznaczone inaczej, to zawody należy traktować jako dzienne /sportowe-indywidualne, turystyczne-zespołowe/.

Prosimy organizatorów pragnących zamieścić swoją imprezę w naszym kalendarzu o informowanie redakcji z odpowiednim wyprzedzeniem.

Trochę teorii

Mapa do nauczania bno

/opracowano na podstawie wykładu z międzynarodowego kongresu IOF i materiałów fińskich/

W ostatnim czasie spotykamy się z nowym, pochodzącym ze Skandynawii pojęciem mapy - mapa szkolna. Na północy biegi na orientację są włączone w program nauczania szkolnego; młodzież z tymi biegami i jednocześnie z pierwszymi materiałami kartograficznymi spotyka się w szkole podstawowej.

Praktycznie do roku 1970 w Skandynawii używało się map miernie przystosowanych do bno. Jedynie mapy używane na zawodach były dokładniej przygotowywane. Rozwój specjalnych map do bno spowodował potrzebę zapoznania się zainteresowanych bno nie tylko z mapą jako taką lecz i jej właściwościami potrzebnymi do uprawiania bno. Tym sportem zajmuje się nie tylko młodzież szkolna, ale i początkujący z klubów i sekcji bno. W Finlandii zaczyna się używać nowej nazwy „opetuskartta" /opetus - nauka, nauczanie; kartta - mapa do nauczania lub mapa podstawowa/

Co to jest mapa podstawowa?
Twórczość map w bno wytworzyła pewną klasyfikację:

1. Mapy do zawodów
2. Mapy treningowe
3. Mapy podstawowe /do nauczania/
4. Mapy do narciarskich bno
5. Mapy współczesne i podkładowe /topograficzne, geodezyjne/
6. Dodruki /mapy jedno- i dwukolorowe/

Mapy do zawodów i treningowe mogą być używane do nauczania, a mapy do nauki /podstawowe/ również do treningów itd. Mapa do zawodów musi odpowiadać ścisłym kryteriom, a ich nie spełnienie powoduje umniejszenie rangi zawodów.

Praktyka pokazuje, że mapy do nauczania można sporządzać różnymi sposobami. Np. można użyć mapy z kategorii 5-tej: topograficzne, geodezyjne, podkładowe. Na Węgrzech np. do bno przygotowywuje się mapy skal 1 : 30 000 i większych, propaguje się przedruk tych map na gotowe z uwypukleniem specyficznych znaków. Są to mapy mniej dokładne, jest na niej wyraźna sieć dróg, ale nie jest zaznaczona kolorami przebieżność lasu itp. Mapa do nauczania może być przygotowywana jako mapa dwu-, trzykolorowa lub w pełnej gamie kolorów. Jest lepsza i nie powinna mieć błędów jak w/w mapa. Najlepsze są mapy ze skalami mniejszymi niż 1 : 10 000 ponieważ są całkowicie dokładne, a z drugiej strony widać z niej każdy kierunek zamierzanego biegu; ma prowadzić do nauki pracy z mapą tak potrzebnej w bno.

ZBIGNIEW HORNIK

Niezawodność mapy

Niezawodność jakiejkolwiek mapy do orientacji zależy od wielu czynników. W każdej fazie powtarzania mapy popełniane są błędy, im bardziej skomplikowana jest mapa, tym większa jest możliwość popełnienia błędu. Głównym czynnikiem jest tu błąd człowieka, a składa się nań fakt, że mapa może przechodzić przez ręce nawet ośmiu ludzi, zanim zostanie ukończona.

Trener potrzebuje uczulić orientalistę na możliwe niedokładności mapy. Są na przykład specjalne metody treningu, gdy biega się ze starymi mapami. Można wówczas polegać tylko na ogólnym zarysie cech terenu, ale nawet one są wątpliwe, jeżeli wprowadzono fizyczne zmiany w terenie /usypano groble, zniwelowano wzgórki, itp./

Mapa staje się już nawet po upływie jednego roku niedokładna. Szata roślinna, woda i autropogenne cechy terenu często zmieniają się na tyle, aby zdezorientować młodego orientalistę. Do trenera należy obowiązek nauczenia nowicjusza jak kontrolować swoje położenie na podstawie więcej niż jednej cechy, w przypadku gdy cecha, na której się on właśnie opiera, jest nieprawidłowo naniesiona na mapę.

Zmiany regularnie występujące to: nowopowstałe i zalewające teren groble bobrów, wysychające stawy, bujny rozwój roślinności, w wyniku ścinania drzew, poprzerywane miejscami lub powalone na ziemię płoty, rozebrane albo nowo pobudowane budynki, świeżo wydeptane ścieżki, zbudowane mosty. Następną cechą, która jest potencjalnie zawodna, są głazy. Głazy są zawsze nanoszone przez wykonującego mapę, a mogą być przemieszczone lub usunięte poza zasięg mapy.

Orientalista powinien być uczulony na potencjalne problemy pewnych lasów. Gęsty las iglasty zaciemnia widzialność podłoża na zdjęciach lotniczych. Wykreślenie konturów jest trudne twórcy podkładu mapy. W rezultacie szczegóły są nanoszone przez człowieka pracującego w terenie, który albo orientuje się według kompasu i odmierza krokami odległość, albo po prostu ocenia wzrokowo. Często popełniane są błędy i orientalista ciągle musi się do tego dostosowywać.

Woda i wygląd szaty roślinnej zmieniają się drastycznie z porami roku. Wiosną bagna i strumienie są wypełnione, można spotkać nawet nie naniesione na mapę strumyki, zagłębienia terenu zmieniające się w stawy.

Nowicjusz musi uczyć się sprawdzania granic tych powierzchni dla weryfikacji ich położenia. Szata roślinna jest wiosną całkiem nikła, a przebieżność całkiem dobra. Jeśli wykonujący mapę robił aktualizację na wiosnę, szata roślinna może być dokładna. W czasie lata szata roślinna może być zupełnie odmienna. Lasy liściaste często stają się mniej przebieżne niż iglaste, podczas gdy w praktyce kreślący mapę oznaczył las iglasty jako wolno przebieżny, a las liściasty jako nie zwarty i o szybkiej przebieżności.

Wreszcie zmiany zachodzące pod koniec sezonu wegetacyjnego zwykle przynoszą powrót stanu roślinności do poziomu doświadczonego przez orientalistę wiosną.

W związku z tymi wszystkimi zmianami i potencjalnym ryzykiem, w czym może orientalista pokładać ufność na mapie. Generalizując cechy terenu naniesione przez fotogrametrów /tj. kontury, granice kultur/ są bardziej niewygodne niż cechy naniesione przez kreślarza chodzącego po terenie. Trener powinien mieć pewność, nowicjusz uczy się podwójnie sprawdzać swoją pozycję używając więcej niż jedną lub dwie cechy odniesienia terenu.

/z Orienteering USA, July, 1983/

O aktualizacji map do bno

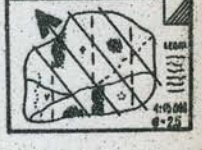

Przed wyjściem w teren

Twardy ołówek /np. 5H/, zestaw kolorowych ołówków, kompas z igłą magnetyczną w przeźroczystym i łatwo obracającym się cylindrycznym pojemniczku; umieszczonym na równie przeźroczystej płytce z podziałką milimetrową, kalka techniczna odporna na wilgoć, niewielka deseczka i dobrze wymierzony krok. To jest to, co wcześniej przygotowane może zaoszczędzić i czasu, i nerwów już w czasie pracy w trenie. Na nic jednak zda się najlepszy nawet ekwipunek, jeśli zabraknie dobrego podkładu. Podkład, czyli mapa wzorcowa, powinna być przygotowana w skali dwukrotnie większej od skali planowej dla wydawanej mapy, ale przede wszystkim powinna być wierna. W zasadzie powinno korzystać się z map sytuacyjno-wysokościowych w skali 1 : 10 000, w praktyce korzysta się jednak również z map w skali 1 : 25 000. Zrobienie mapy nadającej się do biegu na orientację przy użyciu takiego podkładu /1 : 25 000/ wymaga dwukrotnie więcej czasu, a zrobienie dobrej mapy jest w większości przypadków nierealne.

Mając już podkład przyklejamy go do deseczki, zakrywamy kalką zabierając kompas i ołówki wyruszamy w teren.

Technika pracy w terenie

cd. na str. 7.

Intymność i intensywność w naturze

Mapa i teren stanowią jedność dla startującego w orientacji zawodnika ; są one łącznie interpretowane przez startującego.Jest to bardzo osobiste zadanie, jako że każdy interpretuje na swój własny sposób.W oparciu o tę interpretację wybierana jest strategia, przy której pomocy zawodnik stara się pokonać teren jak najlepiej w stosunku do swych możliwości intelektualnych i kondycji.W tym więc zawarte są fizyczne i umysłowe składniki tego sportu.

Również emocjonalne zaangażowanie jest powiązane z tymi czynnikami, z powodu łatwości popełnienia błędu, trudności w zachowaniu na całej trasie racjonalnego wyboru drogi ; wywołuje ono chaos i ciągle jest groźne dla zawodnika.Orientacja jest oparta na tym potencjale chaosu i wzmożonej do najwyższego stopnia koncentracji uwagi.W orientacji, w przeciwieństwie do spacerów w terenie albo truchtania po mieście, margines błędu jest naprawdę bardzo wąski.Twoja umiejętność czytania mapy i sprawność fizyczna korygują twoje własne pomyłki, wnoszą porządek do chaosu, w połączeniu z elementem rywalizacji o czas jako końcowy miernik wyników zawodów.Zatem zaangażowanie fizyczne, umysłowe i emocjonalne współgrają w zawodach na orientację.

Różne są rezultaty tych połączonych rodzajów aktywności.Zadowolenie i dobra kondycja, korzystnie oddziałujące na zdrowie współzawodnictwo i wzrost wiary w samego siebie to tylko niektóre efekty, ale może to też być wzrost zrozumienia i odczuwania bliskości przyrody.Takie rozumienie tej bliskości rzadko jest podnoszone, gdy mówi się o atrybutach tego sportu, a jest to jedna z najbardziej unikalnych cech orientacji, niespotykana w innych rodzajach sportu.

Myśląc o odnoszeniu sukcesów zawodnik biegów na orientację musi być w czasie biegu całkowicie zaabsorbowany terenem, jego wyglądem, rzeźbą, tym, co jest przed nim, za nim, z każdej strony.Efektem takiego wczytywania się w teren może być wyjątkowa wręcz obszerność wizji, uczucie jakby widziało się las po raz pierwszy i chciało się widzieć i odczuwać jak najwięcej, będąc jednocześnie coraz bliższym tego lasu. Uprawiając orientację zawodnik musi umieć znaleźć się w każdej sytuacji : kuśtykając po oblodzonej powierzchni ziemi, przeskakując nad półwyschniętym bagnem, biegnąc zygzakiem wśród wzgórków zarośniętych trawą, wyczyniając wygibasy na zdradliwej ścieżce albo przedzierając się przez koronkowe kamienne zbocza i półki skalne.Lista ta może być tak długa, jak wielkie są możliwości przyrody.

Chodzenie po szlaku połączone z możliwością przystanięcia i kontemplacji naturalnego otoczenia jest niedostępne w elitarnych zawodach na orientację. Po pierwsze, trasa dla zaawansowanych przebiega w większości poza szlakami.Twój własny wybór trasy plus lokalizacja PK mogą sprawić, że znajdziesz się w środku bagna, czy będziesz wspinać się, aby zostać zaskoczonym rozległą perspektywą, czy obchodzić majestatyczną sosnę w środku lasu.W orientacji jest wiele takich miejsc, gdzie nie trafiłby nigdy przez czysty przypadek, ale nagle stajesz w jakimś miejscu zdumiony jego charakterem i wyjątkowością.Podobnie, wiele jest cech charakterystycznych terenu, których nigdy byś nie dojrzał ze szlaku ; niezwykle poskręcane drzewo czy leżący gdzieś opodal jeleń.Mówiąc po prostu, jest tak wiele frapujących widoków możliwych do ujrzenia w tajemniczych przestrzeniach poza szlakiem. Orientowanie się i własna mapa są bramą wejściową do serca wszystkich lasów i parków.

W czasie powolnego spaceru często wiele rzeczy rozprasza naszą uwagę.Jest tu więcej kierowanej przez przypadek dowolności ruchu i myśli.Jednak, podczas orientowania się w terenie leśnym może powstać wielkie napięcie wywierane na zawodniku przez samą istotę tego sportu.W swej najgłębszej formie jest to utrata własnej odrębności w scenerii otoczenia, wtopienie się w teren.Takie odczuwanie jest trudne do opisania i zwykle nie będzie zauważone przez biegacza w czasie zawodów.Właściwie dobry zawodnik przechodzi „do" i „od" takiej intensywności świadomości, zaś najlepsi zawodnicy doświadczają wyższych poziomów takiego zespolenia.

Zakończenie biegu związane jest zwykle z przeglądem tras, dotyczącym różnych strategii i ogólnej oceny czyjegoś startu.Rzadko przy roztrząsaniu dopiero co zakończonych zawodów mówi się o wyjątkowych chwilach kontaktu z ekspresyjnym terenem, czy o unikalnych miejscach odkrytych na trasie.Jednakże, uczestnik zawodów będzie powracał myślami do ciemnego i mglistego stanowiska cykuty, ostrego zapachu wiosennej kapusty i marszu wśród szuwarów.To są te rzadkie i cudowne chwile intymności wśród przyrody, opanowanej domaganiem się tej intymności.Są one silnymi,niekwestionowalnymi przyczynami wciągania się w ten sport.

Wreszcie, znaczną pomocą w osiągnięciu stanu spoufalenia z naturą jest możliwość bezpośredniego z nią kontaktu w przeciągu następujących po sobie pór roku. Biorąc pod uwagę intensywność doznań zawodnika podczas biegu, łatwo wyobrazić sobie zdobytą świadomość przemijania pór roku - ścisły kontakt z cyklicznymi zmianami w przyrodzie.Zapalony orientalista zaczyna startować już w kwietniu, kontynuując to aż do późnego listopada.Często ulubione miejsca treningu odwiedza się co tydzień.Taki rodzaj kontaktu pozwala upewnić się o terminie rozpoczęcia wiosennych roztopów i początku zamarzania strumieni i bagien, o karmazynowej czerwieni listopadowego sumaka, i oczywiście, o przejściu od szarości mającej dopiero nadejść wiosny, poprzez rozwój różnych odcieni bogatej wiosennej zieleni, aż w końcu do lasu znowu skąpanego w szarości - cykl się zamyka.

Dla większości z nas, jako mieszkańców miast pracujących w zamkniętych pomieszczeniach, zarówno to natężenie intensywności w naturze, jak i bliskość z nią przez okrągły rok, są istotnymi własnościami tego sportu i nie powinny być przeoczone lub niedocenione.

BOB HENDERSON

/Z „USA Orietieering" za „Orienteering Ontario".Autor tego artykułu jest nauczycielem „wychowania pod gołym niebem" /Outdoor Education/ na Uniwersytecie McMastera.W programie jego nauczania zawarta jest też orientacja./

cd. ze str.6

O AKTUALIZACJI MAP DO BnO

Pracę rozpoczynamy od kontroli głównych elementów podkładu: kierunków i odległości najważniejszych dróg. Kontrolę przeprowadzamy niewielkimi kwartałami w trakcie kontroli zaznaczając wloty wszystkich ścieżek, zauważalne granice kultur i inne szczegóły istotne dla biegnącego zawodnika. Po obejściu kwartału głównymi drogami przeprowadza się kontrolę lub nanosi wszystkie małe ścieżki, granice kultur i inne szczegóły wewnątrz kwartału. W tym momencie dokonuje się również oceny gęstości zalesienia. Następnie przeprowadzić należy kontrolę wierności wykreślonych na podkładzie poziomic, a w trakcie kontroli dokonać istotnych uzupełnień i wyostrzeń. Uzupełnienia tego rodzaju sprawiają, że mapa jest czytelna nawet w szybkim biegu. W tym wypadku nie chodzi o wierne zaznaczenie wysokości przy pomocy poziomic, należy raczej pokazać wyróżniające się elementy ukształtowania terenu - wyróżniające się z punktu widzenia biegnącego zawodnika, tj. takie, które w trakcie biegu mogą być zauważone, a naniesione na mapę mogą stanowić punkt odniesienia.

Szczególnie istotne w trakcie kontroli jest upewnienie się, że szczyty wzniesień i niecki zaznaczone są na podkładzie we właściwym miejscu. Pracę w kwartale kończy się obejściem całego kwartału w sposób przedstawiony na rysunku, z zaznaczeniem wszystkich elementów punktowych: dołów, kamieni, mrowisk, paśników itp.

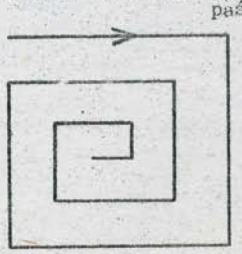

Zrobienie dobrej mapy wymaga wykonania dziesiątków pomiarów kierunku i odległości w stosunku do obranych pewnych punktów odniesienia.

Czystorys i jego symbolika

Podkład wraz z naniesionymi na kalkę poprawkami i uzupełnieniami stanowi brudnorys naszej mapy, na podstawie którego niezwłocznie wykonać należy przejrzysty i czytelny czystorys. Najlepiej jeśli czystorys wykonuje się codziennie fragmentami opracowanymi w terenie. Przyjęte są ogólne zasady wykonania czystorysu, w następstwie których wykreślenie

cd. na str.8

O AKTUALIZACJI MAP DO BnO

cd. ze str. 7

mapy w tuszu z rozbiciem na kolory nie nastręcza kłopotów i jest bezbłędne.

W celu wykonania czystorysu należy na brudnorys przykleić czystą kalkę i precyzyjnie przerysować wszystko, co zaznaczono na brudnorysie kierując się następującymi zasadami:

- wszystkie drogi rysuje się linią ciągłą i opisuje cyframi,
- opisy w zależności od „klasy" dróg są następujące:
  1 - droga asfaltowa,
  2 - droga utwardzona,
  3 - droga nieutwardzona, szeroka, przejezdna,
  4 - ścieżka wyraźna,
  5 - ścieżka dla pieszych, niewyraźna.
- pokrycie terenu zaznacza się kolorami lub opisuje literami.
  Wyraźne granice kultur zaznacza się kropkami, a niewyraźne wyróżniającym się zielonym kolorem.
- Opisy, w zależności od pokrycia, są następujące:
  A - gęstwina odpowiadająca kolorowi ciemnozielonemu,
  B - gęstwina odpowiadająca kolorowi zielonemu,
  C - las o utrudnionej przebieżności odpowiadający kolorowi jasnozielonemu,
  D - las przebieżny odpowiadający kolorowi białemu,
  E - teren półotwarty,
  F - teren otwarty /łąki, pola/ odpowiadający kolorowi żółtemu.

Oczywiście dopuszczalne jest inne opracowanie kolorami w celu zwiększenia kontrastów. Jest to tylko kwestia umowy pomiędzy wykonującymi czystorys, a kreślącym mapę w tuszu /do druku/.

- Poręby zaznacza się żółtymi pasami,
- Niewysokie młodniki, w zależności od utrudnienia biegu zaznacza się przemiennie żółtymi i zielonymi pasami i opisuje np. F/C,
- Poziomice, dla kontrastu, zaznacza się kolorem czerwonym,
- Niewielkie gęstwinki, w których nie mieści się opis, wygodnie jest zaznaczyć w sposób następujący:
  A - zielona plama, np.: ●
  B - powierzchnia obwiedziona zieloną linią i wyraźnie przekreślona, np.: ⌀
  C - powierzchnia obwiedziona zieloną linią: ○

Kreślenie w tuszu

Dla ułatwienia sobie pracy kierować się należy kilkoma zasadami:

- pracę rozpoczyna się od wykreślenia koloru czarnego, który do końca pracy pozostaje na stole kreślarskim,
- elementy punktowe zaznacza się dopiero po wykreśleniu wszystkich elementów liniowych,
- stół powinien być podświetlony,
- drogi i ścieżki wykreśla się linią ciągłą, a następnie przerwy wydrapuje żyletką. Jest to szybciej i dokładniej,
- kalka, na której zamalowuje się tuszem całe powierzchnie, nie może się marszczyć pod wpływem schnącego tuszu. Należy używać foliowych kalek /astralon itp./.

cd. ze str.3

MISTRZOSTWA ŚWIATA W NARCIARSKIM BNO

III. Bieg sztafetowy mężczyzn /3.02.1984 r./
4 zmiany po 11,3 km, 6 PK, przew. 470 m

1. Szwecja	4.32.49	
2. Finlandia	4.40.00	/12 sztafet/
3. Norwegia	4.50.50	

IV. Bieg sztafetowy kobiet /3.02.1984 r./

1. Szwecja	3.09.10	
2. Finlandia	3.12.59	/10 sztafet/
3. Bułgaria	3.38.42	

Generalny sukces odnieśli zawodnicy Finlandii zdobywając 2 złote, 2 srebrne i 1 brązowy medal. Zawodnicy skandynawscy okazali się bezkonkurencyjni. Wielu specjalistów od zwykłego biegania przypięło „deski" walcząc na narciarskich trasach. I tak mistrz świata Morten Berglia /Norwegia/ zajął 11 miejsce, brązowy medalista Sigurd Dehli /Norwegia/ 12 miejsce, A.Dosek /Węgry/ 14, N.Pallisgaard /Dania/ 32. Jak widać na narciarskich trasach panuje ścisła specjalizacja i narciarze-orientaliści nie dali się zepchnąć na dalsze miejsca.

ZBIGNIEW HORNIK

KONKURS ?

Należy określić, z jakich krajów pochodzą mapy, których fragmenty prezentowane są poniżej:

1

2

3

Wśród osób, które do dnia 1.08.1984 r. nadeślą do redakcji prawidłowe odpowiedzi, zostanie rozlosowana nagroda - szwedzka mapa „Kesberget".

PIOTR ZIELCZYŃSKI

Redakcja prosi o nadsyłanie /najlepiej/ maszynopisów, zastrzegając sobie prawo dokonywania skrótów i poprawek redakcyjnych bez zmiany merytorycznej artykułów. Wszelkie rysunki z imprez, plakietki i znaczki mile widziane.

Numer przygotowali:

Hanna Dubieniecka, Zbigniew Hornik,
Andrzej Krochmal, Piotr Sierzputowski,
Piotr Zielczyński .

Adres do korespondencji:

Piotr Zielczyński
ul. Nowotki 35 m 104
00-159 WARSZAWA

DO UŻYTKU WEWNĘTRZNEGO